

Sivistystoimiala

SIVISTYSTOIMIALAN TOIMINTA JA TALOUS

Orimattilan kaupungin sivistystoimiala koostuu kolmesta palvelualueesta: varhaiskasvatuspalveluista, opetuspalveluista sekä vapaa-aika- ja hyvinvointipalveluista. Sivistysvaliokunta ohjaa ja johtaa sivistystoimialaa ja päättää toimialan asioista. Sivistystoimiala keskittyy omassa palvelutuotannossa lakisääteisten palvelujen järjestämiseen sekä toimii yksityisten ja kolmannen sektorin palvelutuottajien kumppanina. Palvelut tuotetaan lähialueilla tai keskitetysti. Omaa palvelutuotantoa täydennetään tarvittaessa yksityisillä ostopalveluilla. Sivistystoimialaa haastaa esimerkiksi lainsäädännön muutoksista johtuvien velvoitteiden lisääntyminen sekä palveluiden saatavuuden varmistaminen. Näihin haasteisiin on pystytty vastaamaan, vaikka palveluverkon rakennemuutoksen kautta syntyvät kustannussäästöt syntyvät vasta tulevinä vuosina.

Sivistystoimialan toiminta

Toimialan yhteinen tavoite on lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvoinnin ja osallisuuden lisääminen. Jokainen palvelualue varmistaa operatiivisten tavoitteiden toteutumisen toimialatasoisesti. Palvelualueiden välistä yhteistyötä on lisätty ja rakenteita yhteiselle suunnittelulle ja kehittämiselle on pyritty jäsentämään entistä paremmin. Myös suunnittelun ja seurannan prosesseja on terävöitetty, erityisesti on panostettu talouden raportoinnin ja seurannan kehittämiseen.

Sivistysvaliokunnan toiminta

1.-8.2026 välisenä aikana sivistysvaliokunta on pitänyt kuusi kokousta sekä keväällä kolme iltakoulua, joiden kaikkien teemana oli keskustaa alueen palveluverkon tulevaisuuden suunnittelu. Kaksi iltakoulua järjestettiin yhdessä elinvoimavaliokunnan kanssa. Sivistysvaliokunta päätti palveluverkko (PAVE2035) linjaukset 14.4. pidetyssä kokouksessaan. 1.-8.2026 mennessä vuoden tärkeimmät ja merkityksellisimmät sivistysvaliokunnassa käsitellyt asiat palveluverkkolinjauksen lisäksi ovat olleet mm. koulukuljetusten toiminnanohjausjärjestelmän ja kuljetussuunnittelupalvelun kilpailutus, vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelujen palkitsemissäännön uudet linjaukset sekä varhaiskasvatuksen palvelusetelissäätökirjan uudistaminen.

Sivistystoimialan talousarvion toteutuminen

Sivistystoimialan ulkoiset ja sisäiset toimintatuotot olivat elokuun lopussa noin 2,1 miljoonaa euroa ja toteutuneet 77 % ylittäen elokuun tasaisen tavoitetoteuman noin 10 %. Suurin tulojen ylitys on tapahtunut kotikuntakorvauksien ja muiden kuntien maksamien tuottojen osalta.

Sivistystoimialan ulkoiset ja sisäiset toimintakulut olivat noin 28,9 miljoonaa euroa ja toteuma 65 % alitti hiukan tasaisen kertymän toteumaa. Henkilöstökulut olivat elokuun lopussa 14,2 miljoonaa euroa ja toteuma oli 64,9 %. Henkilöstökulut ovat toteutuneet toimialatasoisesti hiukan alle budjetoidun.

Toimintakatteen toteuma oli noin 26,8 miljoonaa euroa (64,1 %).

Toimialatasoinen ennuste vuoden loppuun näyttää toteutuvan talousarvion mukaisesti, mutta paineita aiheuttavat mm. Virenojan päiväkotiyksikön perustamiskustannukset sekä maaliskuussa 2026 avautuneen Kuntolan yksikön kustannukset, jotka voivat vaikuttaa ylityspaineina loppu vuoden aikana.

Opetuspalvelut

Toiminta

Opetuspalvelujen operatiivisia tavoitteita vuodelle 2026 on edistetty suunnitelmien mukaisesti. Oppimistulosten ja osaamistason vahvistamisen suunnitteluun on osallistunut elokuun osavuositarkastukseen mennessä koko opetuspalvelujen henkilöstö ja koulukohtaisten arviointisuunnitelmien laatiminen on aloitettu kouluilla tavoitteena yhdenmukaistaa arviointikäytäntöjä ja vaatimustasoa. Lukiokoulutuksen kehittämisryhmä on kokoontunut säännöllisesti tavoitteenaan vahvistaa oman paikkakunnan lukion vetovoimaa kurssitarjontaa uudistamalla, monipuolistamalla lukiokoulutuksen markkinointia ja kartoittamalla toimenpiteitä Orimattilan lukioon hakeutumisen lisäämiseksi. Samalla on käynnistymässä selvityksiä toisen asteen koulutuspolun levittämisen mahdollisuuksista Orimattilassa.

Liikunnallisen elämäntavan edistämistä suunnataan koulujen arjessa toiminnallisuuden ja arjen aktiivisuuden lisäämiseen. Kouluissa on kirjattu lukuvuoden toimintasuunnitelmiin aktiivisuuden ja liikunnallisuuden konkreettisia toimia päivittäiseen koulutyöhön. Koulujen hyvinvointiopetuksen ohjelmaan sekä koulujen hyvinvointivastaavien tehtäväkuvaan on integroitu henkilöstön hyvinvointi tavoitteena pedagogisen hyvinvoinnin kokonaisuus koko yhteisössä koskien oppilasta, henkilöstöä ja muita kouluilla asioivia. Henkilöstökyselyn toimintamallia on lähdetty edistämään organisaatiotasolla työhyvinvoinnin johtamista kehittäväksi ja kyselytyökalua uudistettu paremmin käytännön toimenpiteitä ohjaavaksi. Esihenkilövalmennusta on suunniteltu kaupunkikohtaisesti esihenkilötyön vahvistamiseksi. Oppimisen tuen lainuudistukseen liittyvä resursointi on osoittautunut välttämättömäksi ja tukenut niiden koulujen toimintaa, joihin lain uudistuksen toteuttamisen varmistumisen resurssia on voitu kohdistaa. Sähköisten palvelujen käyttöön otolla pyritään toteuttamaan entistä saavutettavampi ja tietoturvallisempi palveluympäristö.

Talouden toteuma

Opetuspalvelujen toimintatuottojen kokonaistoteuma osavuosikatsauksessa ylittää talousarvion elokuun tavoitetason n. 157 000 e (n. 21,7 %) kotikuntakorvausten arvioitua suuremman tuoton vuoksi. Maksutuotot tulevat jäämään koko toimintakaudella talousarvion tason alle Päijät-Hämeen hyvinvointialueen irtisanoman kehitysvammaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajaresurssin oston loppumisen vuoksi. Tukien ja avustusten osalta osavuosikatsauksen toteuma myötäilee talousarviota. Ennuste osavuosikatsauksen perusteella toimintatuotoista on, että ne tulevat ylittymään reilusti.

Toimintakulut ovat toteutuneet yhteensä 16,1 milj. euron suuruisina, mikä vastaa 64,9 % talousarviosta. Kulut alittavat siten ajankohdan laskennallisen toteumatason. Merkittävimmän kuluerän muodostavat henkilöstökulut, joiden toteuma on 8,7 milj. euroa eli 65,4 % talousarviosta pysyen tavoitteen alapuolella. Henkilöstökulujen sisällä palkkojen ja palkkioiden toteuma on 65,1 % sekä henkilösivukulujen toteuma 66,5 % talousarviosta. Määräaikaisten palkkojen, sijaispalkkojen sekä sairausajan sijaisten palkkiot ylittävät osavuosikatsauksen laskennallisen tavoitetason, vakinaisten palkkiot jäävät hieman sen alle.

Palvelujen ostot ovat toteutuneet 3,5 milj. euron suuruisina, mikä vastaa 63,7 % talousarviosta alittaen elokuun tavoitetason n. 159 000 e (n. 2,9 %). Toteumasta puuttuvat kuitenkin isot erät kuten sairaalakoulun oppilaiden opetus- ja kuljetuskustannukset, Lahdessa ruotsinkielisessä koulussa sekä Kuivannolta yläkouluun Lahteen ohjautuneiden kuljetuskustannukset sekä Orimattilasta muualle sijoitettujen lasten kustannukset. Nämä menot laskutetaan pääsääntöisesti toimintakauden lopussa pl. muualle sijoitettujen oppilaiden laskutukset. Koulukuljetuskustannukset ovat kokonaisuutena vielä alle talousarvion, mutta kasvupaineita tuottaa lisälinjojen hankintatarve Itä-Orimattilan suunnalla lakisääteisten koulumatka-aikojen ylittymisen vuoksi. Palvelujen ostoissa on jouduttu tekemään mm. sähköisten palvelujen osalta ennakoimattomia hankintoja lainsäädännön vaateiden vuoksi.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnat ovat toteutuneet 64,5 %. Muut toimintakulut ovat toteutuneet 64,7 % talousarviosta. Kokonaisuutena toimintakulujen kehitys on pysynyt talousarvion mukaisena ja hieman alle laskennallisen toteumatason.

Osavuosikatsauksen toimintakate on elokuun lopussa -14,9 milj. euroa, mikä vastaa 63,5 prosenttia talousarviosta. Tilikauden tulos on vastaavasti -14,9 milj. euroa eli 63,5 prosenttia talousarviosta. Toteuma on ajankohdan laskennallista tasoa parempi, sillä sekä kulujen maltillinen kehitys että toimintatuottojen vahva kertymä tukevat talouden tasapainoista toteutumista. Mikäli toiminta jatkuu nykyisellä tasolla eikä loppuvuoden aikana synny merkittäviä ennakoimattomia menoja, tilikauden tuloksen arvioidaan toteutuvan vähintään talousarvion mukaisena.

Varhaiskasvatuspalvelut

Toiminta

Kunnallisessa kunnallisessa varhaiskasvatuspalveluissa ja esiopetuksessa on osavuosikatsausta tehtäessä 466 lasta, mikä on kolme lasta vähemmän kuin edellisellä vuonna vastaavaan aikaan. Palvelusetelillä tuotetuissa palveluissa on 137 lasta, mikä on 7 lasta vähemmän kuin edellisellä vuonna vastaavaan aikaan. Muutoksen taustalla on Pilke Kotimetsän yhden lapsiryhmän vähenemä ja samanaikainen lapsimäärän kasvu joissain yksityisissä päiväkodeissa. Lakisääteisten lapsiperheiden tukien, kuten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuella on kuluvana vuonna ollut keskimäärin 98 lasta, mikä on kolme lasta vähemmän kuin edellisellä vuonna keskimäärin. Yksityisen hoidon tuen piirissä on vuosittain keskimäärin 25 lasta, eikä määrä ole vaihdellut merkittävästi.

Virenojan koululla toteutetut muutostyöt valmistuivat kesän aikana ja päiväkotia avautui elokuun alussa. Päiväkodissa toimii yksi täysi 3-6-vuotiaiden lasten ryhmä ja ryhmässä annetaan myös esiopetusta. Lintulan päiväkodin yhteyteen on valmistunut suunnitellussa aikataulussa kota, jota hyödynnetään aktiivisesti luontopainotteisessa toiminnassa.

Varhaiskasvatuksen kehittämisasiantuntija on rekrytoitu elokuun alusta lukien ja tehtäväkuvassa painottuu laadunhallinnan koordinointi, pedagogisen johtamisen ja henkilöstön osaamisen tukeminen. Pedagogisena painopisteenä on alkaneella toimintakaudella edelleen liikuntakasvatuksen kehittäminen. Varhaiskasvatuspalveluissa toteutetaan turvallisuuden vuosikelloa, joka sisältää säännölliset turvallisuusharjoitukset- ja kävelyt sekä tarvittavan ensiapuvalmiuden. Turvallisuuden ja varautumisen osalta päivitettiin kaappisänkyjen käsittelyyn ja drooniuhaan varautumisen ohjeistusta. Lintulan päiväkodin sisäilman terveellisyyteen kohdentuvia toimenpiteitä on jatkettu kesän aikana.

Talouden toteuma

Varhaiskasvatuspalveluissa toimintatuotot olivat huhtikuun lopussa noin 377 000 euroa ja toteuma 94 % koko vuoden tavoitteesta. Tuottojen erittäin korkeaa kokonaistoteumaa selittää se, että edellisen vuoden ulkopaikkakuntien laskutus viivästyi ja tuloutui vasta kuluvalle tilivuodelle. Ulkopaikkakuntien laskutus perustuu sijoituskodeissa asuvien lasten varhaiskasvatukseen järjestämiseen ja laskutettava määrä on kasvanut viime vuosien aikana. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen toteuma on alle tavoitteen (62 %). Toteumaan sisältyy 8 kuukauden kertymä siten, että joulukuun asiakasmaksutuotot ovat tuloutuneet kuluvalle tilivuodelle mutta vastaavasti elokuun asiakasmaksutuotot eivät ole vielä mukana kertymässä.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukainen indeksivaikutus tuloarvoihin ja enimmäismaksuun astui voimaan 1.8. Samassa yhteydessä maksun määräytymisen perustana olevat tulotiedot tuli toimittaa uudelleen. Myös palvelusetelissäntökirjan mukainen palvelusetelin indeksikorotus astui voimaan samaan aikaan. Elokuun asiakasmaksujen laskutuksesta voidaan todeta, että kunnallinen varhaiskasvatus on ilmaista jopa 75 % perheistä. Palveluseteli puolestaan maksetaan täysimääräisenä 62 % osuudelle sen saajista.

Varhaiskasvatuspalveluiden toimintakulut olivat noin 7,9 miljoonaa euroa ja toteuma noin 65 % koko vuoden toimintakuluista.

Henkilöstökulujen kokonaistoteuma oli 67 %. Lapsen tukeen tarvittavaa resurssia on jouduttu palkkaamaan hieman lisää kevään ja alkaneen toimintakauden aikana. Sairausajan sijaisten palkkoihin ennakoidun osuuden kustannukset ovat ylittyneet, toteuma 107 %. Henkilöstökulujen euromääräinen ylitys on elokuun päättyessä 55 000 euroa. Virenojan päiväkodin henkilöstökulujen tarkkaa toteumaa elokuun ajalta hankaloittaa niiden sisältyminen vielä Pennalan päiväkodin palkkakuluihin. Palkkakulujen voidaan kuitenkin arvioida olevan sivukuluineen noin 14 000 euroa kuukaudessa loppuvuoden ajan.

Palveluiden ostoihin sisältyvän palvelusetelin toteuma on 61 %. Palvelusetelin euromääräinen alitus on noin 110 000 euroa. Avustukset, jotka sisältävät lakisääteisen kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen kuluerät ovat toteutuneet 63 % ja euromääräinen alitus on noin 20 000 euroa.

Virenojan päiväkodin muutostyökustannukset sekä kaluste- ja leikkivälinehankinnat ovat olleet noin 50 000 euroa. Osavuositarkastuksen tuloslaskelmalta oikaistaan perintövaroihin Lintulan kotahankkeen suunnittelu- rakentamiskustannukset, joita on yhteensä noin 120 000 euroa sekä päiväkodin tekemät tarvikeostot, joita on elokuuhun mentäessä tehty 1300 euron verran

Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut

Toiminta

Vapaa-aika -ja hyvinvoinnin palvelualue koostuu museon ja kirjaston, liikuntatoimen, nuorisotyön ja hyvinvoinnin edistämisen muodostamasta kokonaisuudesta. Toimialalla kuuluu organisaatiosuhteinen hyvinvoinnin ja osallisuuden edistäminen sekä seniorityö. Vapaa-aika ja hyvinvointipäällikön tehtävässä on ollut vaihtuvuutta vuoden 2026 aikana ja tämä on vaikuttanut toimialan johtamiseen ja pitkän tähtäimen suunnitteluun, perustoiminnot ovat pyörineet normaalisti. Henkilöstömuutoksina on aloittanut osallisuuskordinaattori 5/2028 sekä vastaava nuorisotyöntekijä 8/2025. Keskustan palveluverkkosuunnitelman pohjalta laadittu tarveselvitys monitoimitalosta, johon kulttuuri-, kirjasto- ja museotoiminnot sijoittuisivat yhdessä varhaiskasvatuspalveluiden ja keskuskeittiön kanssa, annettiin tiedoksi sivistysvaliokunnalle 25.8.2026. Museolla on ollut kolme vaihtuvaa näyttelyä: 23.1.-15.3. Poltettu Kuussa - keramiikkataiteen näyttely, 9.4.-24.5. Terhi Kaakisen puiseva maailma ja 12.6.-23.8. Océane Bruel & Lisa Lepistö: kesäuni. Kirjastolla selkosuomi -hankkeen ”SelkOrimattilan” keskustelu- ja lukupiiritoiminta on käynnistynyt toukokuussa ja jatkuu hankkeen puitteissa marraskuuhun 2026 asti. Nuorisopalveluissa on valmisteltu uuden isomman nuorisotalon avaamista ja toimintojen keskittämistä Erkontie 4 -tilaan. Senioritoiminta edisti ikääntyneiden hyvinvointia kohtaamispaikka Olotilassa. Olotilassa tarjottu ikääntyneiden ohjaamatoiminta toi henkilökohtaisen neuvonnan ja eri ammattilaisten tuen helposti saavutettavaksi ilman ajanvaraus-

ta. Liikuntatoimen valmistelussa ovat tenniskenttä Areenan läheisyyteen sekä skeittipoolin kilpailutus. Keväällä valmistui padel-kenttä, kesän aikana toteutettu Kylänjärven uimarannan rannan perusparannus, sekä tehty osallistuvan budjetoinnin hankkeina Pennalan pingispöytä.

Talous

Vapaa-aika- ja hyvinvointipalveluiden toimintakulut olivat elokuun loppuun 775 600 € ja toteuma 69 %. Menot kokonaisuudessaan noudattelevat budjetointia. Tulot olivat 265 816 € ja toteumaprosentti 57 %.

Perintövaroja ei tuloutettu tuloslaskelmalle. Kyseessä on viiden henkilö palkka 1-8/2026. Arvio summasta on n. 150 000 €. Areenan kahvio on tuottanut mukavasti, alkuvuodesta toteuma 75 %.

Palvelualueen eri kustannuspaikolta puuttuu vuokratuottoja (seniorit, liikuntapaikat) ja liikuntapalveluiden myyntituotot ovat odotettua alhaisemmat kesän jälkeen. Liikuntapaikkojen kuluissa nousua on mm. vakuutusmaksuissa, vesimaksuissa ja sähkössä ja näiden osalta budjetti ylittyy.

Liikunnanohjauksen budjetissa OLAA-hankkeen kulut, hankinnat ja palveluiden ostot ovat toteutuneet 100 % ensimmäisen hankekauden päättyttyä kesällä 2026. Hankkeen osalta tehtiin runsaasti hankintoja kevään aikana. Hankkeen osalta budjetoitua valtionavustusta 43 750 € on saatu vuoden aikana 47 %.

Myös tuet valtiolta etsivän nuorisotyön osalta ovat toteutuneet budjetoidun 60 000 € osalta 45 % sekä kirjaston budjetoidun 18 000 € osalta vain 32 %.

Operatiiviset tavoitteet

Operatiivinen tavoite	Mittari ja tavoitetaso	Toteuma 30.4.	Toteuma 31.8.	Tila
Kehitämme kuntalaisten osallisuutta sekä hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työn rakenteita Opetuspalvelut 1. Vahvistamme oppilaiden ja opiskelijoiden opiskelutaitoja ja osaamistasoa. 2. Kasvatamme lukiokoulutuksen vetovoimaa ja yläkoulu-lukio-yhteistyötä. Varhaiskasvatuspalvelut: 1. Varmistamme lasten osallisuuden toteutumisen arjessa. Osallistamisen menetelminä hyödynnetään esimerkiksi lasten palaveri-aita, Seikkaillen Päijät-Hämeessä- peliä sekä pedagogista dokumentointia. 2. Osallistamme huoltajia aktiivisesti varhaiskasvatuksen aloitukseen, arviointiin ja arjen yhteistyöhön. 3. Hyödynnämme Kehittävä Palaute- menetelmää lasten hyvinvoinnin osatekijöiden arviointiin ja kehittämiseen: oppiminen, sosiaalisuus, emootiot ja liikkuminen. Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut 1. Laadimme osallisuusohjelman ja pilotoimme osallistavaa budjetointia 2. Järjestämme maahanmuuttajille ja muille sel-	Opetuspalvelut 1. Kehitämme yhtenäisen arviointikulttuurin: Teemme koulukohtaiset arviointisuunnitelmat ja konkretisoimme arviointikriteerit sekä vaatimustasot. 2. Valmistamme aine-ryhmittäisen pedagogisen vuoropuhelun rakenteet perus- ja lukio-opetuksessa. 2. Kehitämme lukio-koulutuksen vetovoimaa ja selvitämme muiden koulutuksen järjestäjien kanssa tehtävän yhteistyön mahdollisuuksia. Varhaiskasvatuspalvelut 1. Seikkaillen Päijät-Hämeessä- pelillä kerätty näkökulmat on tuotu osaksi Valssi-arviointia. 2. Huoltajakyselyn vastaajamäärä nousee + 50 vastausta, keskiarvo vähintään 4.0/5.0. 3. Kehittävä Palaute-analyysia käsitellään yhdessä henkilöstön kanssa ja hyödynnetään jatkuvaan pedagogisen toiminnan kehittämiseen. Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut 1. Osallisuusohjelma on laadittu, osallistavalle budjetoinnille on laadittu toimintamalli ja	Opetuspalvelut: Koulukohtaisten arviointisuunnitelmien laatiminen on aloitettu ja kokonaisprosessi aikataulutettu. Lukiokoulutuksen kehittämisryhmä on kokoontunut kaksi kertaa, ja työskentely vetovoiman lisäämiseksi on alkanut. Varhaiskasvatuspalvelut Osallisuutta toteutetaan suunnitelmallisesti. Varhaiskasvatuspalveluiden mitaukset toteutetaan syys-marraskuussa. Kehittävä Palaute analyysi saadaan kesäkuussa ja käsitellään elokuussa. Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut Osallisuuskoordinaattori aloitti työssään 11.5.2026. Hänen ensi toimiaan on laatia osallisuusohjelma. Osallistavan budjetoinnin pilotti käynnissä ja nyt äänestysvaiheessa. Äänestyksen tulos sinetöidään 26.5.2026 sivistysvaliokunnassa. Orimattilan kaupunginkirjasto on saanut valtionavustuksen Selkosuomenkielinen keskustelu- ja lukupiiri - pilotointihankkeeseen, joka toteutuu ajalla 01.04.2025 - 31.12.2026 (vs. sivistys-	Opetuspalvelut 1. Opetuspalveluissa on valmisteltu ja otettu käyttöön arvioinnin yhdenmu-kaistamiseen ja osaamista-son nostamiseen laadittu suunnitelma, johon tehdään koulukohtaiset kirjaukset arviointikulttuurin kehittämisestä. 2. Oppimispolun nivelvai-hetyöskentelyä ja eri koulu-tusasteiden vuoropuhelua on lähdetty suunnittelemaan lukuvuoden aikana toteutettaviin pedagogisiin pajiin. Varhaiskasvatuspalvelut 1. Osallisuutta toteutetaan suunnitelmallisesti. 2. Huoltajakysely toteutetaan syys-lokakuussa. 3. Kehittävä Palaute-analyysia on käsitelty yksiköiden kehittämispäivissä. Analyysin mukaan osallistuva aikuistoiminta ja vahva leikkipedagogiikka tukevat lasten hyvinvointia ja osallisuutta. Lapsen vaikuttamismahdollisuuksia arjen käytännöissä on tarve vahvistaa hyödyntämällä entistä enemmän lasten aloitteita, näkemyksiä ja valintoja. Vapaa-aika ja hyvinvointi 1. Osallisuusohjelman laatimiseen liittyvä tiedonkeruu on aloitettu kuntalaistilaisuuksissa, vaikuttamistoimielimissä sekä asukas-kyselyllä. Lisäksi osallisuusohjelman pohjalla hyödynnetään ilmiötiedonkeruuta 2025-2026. Osallistavan budjetoinnin toteutukset	Toteu- tuu

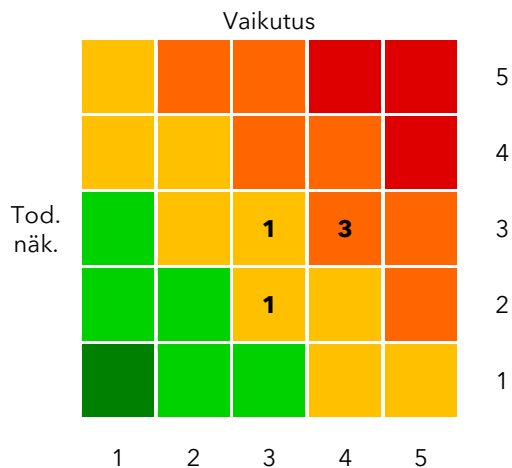
Operatiivinen tavoite	Mittari ja tavoitetaso	Toteuma 30.4.	Toteuma 31.8.	Tila
kosuomenkieltä tarvitseville selkosuomenkielisiä keskustelu- ja lukupiirejä ja vahvistamme henkilöstön osaamista selkosuomenkieliseen viestintään 3. Laadimme laajan hyvinvointisuunnitelman paikallisen ja valtakunnallisen indikaattoritiedon sekä asiantuntijoilta ja kuntalaisilta kerätyn ilmiötiedon pohjalta 4. Tuotamme toiminnan suunnittelun tueksi ja tavoitteiden määrittämiseksi eri palvelualueille HYTE-kertoimen prosessi-indikaattorien koosteet ja kehittämiskohteet	se on pilotoitu 2. Järjestettyjen selkosuomenkielisten keskustelu- ja lukupiirien lukumäärä, selkosuomenkielisiin keskustelu- ja lukupiireihin osallistuneiden määrä, henkilökunnalle järjestettyjen koulutusten määrä 3. Laaja hyvinvointisuunnitelma on valmis ja hyväksytty, laajan hyvinvointisuunnitelman valmistelua varten järjestetyt työryhmät/työpajat 4. HYTE-kertoimen prosessi-indikaattorien koosteet ja kehittämiskohteet on toimitettu toimialoille ja palvelualueille	tysjohtajan päätös § 89/2025). Hankkeeseen on palkattu osa-aikainen hanketyöntekijä ajalle 16.2. - 31.12.2026 (kirjasto- ja museopalveluvas- taavan päätös § 3/2026). Hanketyöntekijän lisäksi hankkeeseen on palkattu hankesuunnitelman mukaisesti kolme vertaisohjaajaa, jotka vetävät keskustelu- ja lukupiirejä. Laaja hyvinvointisuunnitelma on laadittu ja on lausuntokierroksella, mikä päättyy 30.6.2026. Palvelualueille on tuotettu HYTE-kertoimen prosessi-indikaattorien koosteet ja kehittämiskohteet - tavoitteisiin.	ovat käynnissä. 2. Valtionavustuksen myötä Selkosuomenkielinen keskustelu- ja lukupiiri toteutuu ajalla 01.04.2025 - 31.12.2026. Keskustelu- ja lukupiirejä pidetään säännöllisesti kirjastolla. 3. Laaja hyvinvointisuunnitelma on laadittu ja on lausuntokierroksella. Hyväksyntä pyritään saamaan loppuvuoden 2026 aikana. 4. Palvelualueille on tuotettu HYTE-kertoimen prosessi-indikaattorien koosteet ja kehittämiskohteet - tavoitteisiin.	
Edistämme lasten ja nuorten liikunnallista ja toiminnallista elämäntapaa Opetuspalvelut 1. Teemme yhteistyötä toimialan muiden palvelualueiden kanssa toiminnallisen opetuksen ja aktiivisen oppimisympäristön luomisessa koulujen toimintakulttuuriin. 2. Lisäämme liikuntaa koulupäivän yhteyteen ja edistämme liikunnallisen elämäntavan syntymistä koulupolun alusta asti. Varhaiskasvatuspalvelut 1. Järjestämme lapsille päivittäin monipuolista liikunnallista ja pedagogista toimintaa. Toiminta sisältää päivittäin eritasoista, myös kuormittavaa ja reipasta liikuntaa sekä sisällä että ulkona.	Opetuspalvelut 1. OLAA3-hankkeen yhteistyön arviointi hankesuunnitelman mukaisesti. 2. Otamme käyttöön koulupäivän toiminnallisuuden ja liikunnallisuuden seurantatoimenpiteet. 2. Selvitämme paikallisten urheiluseurojen ja yhdistysten järjestämien koululaiskilpailujen paluun mahdollisuutta lukuvuositöimintaan. Varhaiskasvatuspalvelut 1. Kehittävä Palauteanalyysin mittari (OSRAC-P) osoittaa paikallaan olon vähentyneen ja nopean kuormitta-	Opetuspalvelut: OLAA-hankehakemus jatkokaudelle on täytetty. Hankepäätöstä ei ole vielä saatavilla. Koulupäivän toiminnallisuuden ja liikunnallisuuden kehittäminen on käynnistetty. Varhaiskasvatuspalvelut Liikuntakasvatusta edistetään suunnitelmallisesti. Pienissä sisätiloissa toteutettava liikunta teemana henkilöstön kehittämispäivässä touko- kuussa. Kotarakenuksen kilpailutus valmistunut, säännöllinen kodan käyttö on alkamassa elokuussa	Opetuspalvelut 1. Koulujen toimintasuunnitelmiin on kirjattu liikunnallisen elämäntavan konkreettiset toimenpiteet. 2. Palvelualueet ylittävää yhteistyötä tehdään liikunnallisen elämäntavan lisäämiseksi koulupäivään ja sen ulkopuolelle harrastustoimintamahdollisuuksia kehittämällä. Koulumatkakuljetuksissa pyritään huomioimaan liikunnallisuuden edistäminen. Varhaiskasvatuspalvelut 1. Kehittävä Palauteanalyysin mittarin (OSRAC-P) mukaan kuormittavaa liikettä havaittiin aiempaa enemmän ja yli valtakunnallisen keskitason, mikä näkyy erityisesti lisääntyneessä ulkoilussa. Myös sisätoiminnassa, ohjatussa toi-	Toteutuu

Operatiivinen tavoite	Mittari ja tavoitetaso	Toteuma 30.4.	Toteuma 31.8.	Tila
2. Tarkastelemme tiloja ja oppimisympäristöjä liikunnan näkökulmasta ja niiden kehittämistä suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä lasten kanssa. 3. Tuotamme pedagogisen toiminnan ja liikuntakasvatuksen dokumentaatiota yhdessä lasten kanssa tarkasteltavaksi sekä huoltajien käyttöön. Vapaa-aika ja hyvinvointipalvelut 1. Liikkuva -koulu - ja MOVE! -hankkeen jatkorahoitushaku kaudelle 2026-2027, jossa painopisteinä ovat: aikuisten rooli alakouluikäisten lasten liikunnallisen elämäntavan ja ympäristön luomisessa sekä ala- ja yläkouluikäisten liikumisen lisääminen koulupäivän yhteydessä. 2. Kehitämme perheiden liikuntamahdollisuuksia yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. 3. Laadimme perusnuorisotyöhön toimintasuunnitelman, jossa huomioidaan myös kylillä asuvien nuorten yhdenvertaisuus ja palveluiden saavutettavuus	van liikkeen lisääntyneen erityisesti sisätiloissa. 1. Lintulan päiväkodin kotarakennus on otettu käyttöön ja luontopainotteinen toiminta on käynnissä. 1.-3. Valssi, liikuntakasvatus-arviointityökalun seurantaväittämät (oppimisympäristöjen liikunnallinen kehittäminen yhdessä, hengästyttävä liikunta päivittäin, liikuntakasvatuksen dokumentaatio) paranevat +0,2. Vapaa-aika ja hyvinvointipalvelut 1. Olaa3 - hankehakemus on tehty ja toimitettu rahoittajalle, hankekauden aikana toteutetut toimenpiteet aikuisten liikunnallisen elämäntavan kehittämisen tietoisuuden lisäämiseksi, toteutetut toimenpiteet ala- ja yläkoululaisten liikunnan ja liikumisen lisäämiseksi koulupäivän aikana. 2. Uusien toimintamallien määrä, osallistujamäärä ohjatuissa tai avoimissa toiminnoissa. 3. Perusnuorisotyön toimintasuunnitelma on laadittu.	hankesuunnitelman mukaisesti. Mittarit voidaan arvioida niiden valmistuttua elokuussa ja tilinpäätöksessä. Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut Liikkuva koulu ja MOVE! -hankkeen jatkohakemus on tehty. Lapsi- ja nuorisosaainkoordinaattori ja liikunnan ohjaaja ovat alustavasti suunnitelleet toimia matalankynnyksen perhelii-kunnan lisäämiseksi.	minnassa ja aikuisen tuke- massa leikissä liike on luon- teva osa arkea. 2. Lintulan päiväkodin yhteydessä toimiva kotarakennus on aktiivisesti päiväkodin käytössä. 3. Valssin liikuntakasvatusarviointityökalu toteutetaan syyskaudella asetetusta mittarista poiketen laadullisena väliarviointina eikä määrällistä tavoitetta voida arvioida. Tavoitteiden ja mittarin asettamisen jälkeen on tietoon tullut Vals- si- arviointijärjestelmällä toteutettava kansallinen laaja tiedonkeruu, joka kohdentuu koko Orimattilan varhaiskasvatukseen syksyn aikana. Vapaa-aika ja hyvinvointi 1. Liikkuva koulu ja MOVE- hanke jatkuu kauden 2026- 2027 edistään lasten ja nuorten liikunnallista elin- tapaa. 2. Lapsi- ja nuorisosaia- inkoordinaattori ja liikunnan ohjaaja ovat suunnitelleet toimia matalankynnyksen perhelii-kunnan lisäämisek- si. Syksyn aloittaa mm. laajat harrastemessut kaikil- le koululaisille. 3. Perusnuorisotyön toimin- tasuunnitelmaa kehitetään syksyn 2026 aikana uuden nuorisotyön tiimivastaavan toimesta. Artjärvi -projektia suunnitellaan yhteistyössä kyläläisten kanssa. Tarkoi- tuksena on mm. lasten- ja nuorten harrastustoiminnan ja osallisuuden lisääminen.	Toteu- tuu
Edistämme henkilöstön työhyvinvointia Opetuspalvelut 1. Vahvistamme henkilös-	Opetuspalvelut 1. Työhyvinvointikysely- jen käsittelyyn päivite- tään opetuspalveluissa kaikille kouluille yhtei-	Opetuspalvelut: Yksikkökohtaiset toimintaohjeet on päivitetty työhyvin- vointikyselyn tulosten	Opetuspalvelut 1. Henkilöstökyselyproses- sia on kehitetty kaupunkita- soisesti palvelemaan te- hokkaammin tulosten hyö-	Toteu- tuu

Operatiivinen tavoite	Mittari ja tavoitetaso	Toteuma 30.4.	Toteuma 31.8.	Tila
tön työhyvinvointia hyödyn- täen työhyvinvointikyselyn tuloksia. 2. Panostamme esihenkityön kehittämiseen ja jokaisen työntekijän itsensä johtami- sen prosesseihin. Varhaiskasvatuspalvelut 1. Henkilöstö kokee olevansa vaikuttavan kuntalaispalvelun tuottajia ja että kaupunkior- ganisaatio arvostaa heidän työtään. Varhaiskasvatuksen ja toimialan johto viestii ar- vostavasti ja tapaa henkilös- töä säännöllisesti. 2. Palvelualue tukee ja paran- taa, budjetin ja toimialojen välisen yhteistyön puitteis- sa, varhaiskasvatuksen henki- löstön työolosuhteita ja työvälineistöä. Vapaa-aika- ja hyvinvointi- palvelut 1. Esihenkilötyöhön panoste- taan ja siihen määritellään riittävät työajalliset resurssit. Työntekijät kokevat itsensä arvostetuksi kaupungin työn- tekijänä ja tiimien jäsenten työtehtäviä selkeytetään. 2. Nuorisopalveluihin rekry- toidaan oma tiiminvetäjä	nen toimintamalli työ- hyvinvointitavoitteiden valintaan ja seurantaan. Koulujen hyvinvointi- vastaavien ja rehtorei- den työparityöskentely otetaan käyttöön. Or- ganisaatiotasoinen työhyvinvointikyselyjen tulosten käsittelytapa uudistetaan vuoden 2026 aikana. 2. Itsensä johtamisen tukemista painotetaan esihenkilövalmennuk- sessa ja kuukausikes- kusteluissa. Henkilös- tön itsensä johtamista tuetaan lisäämällä tietoisuutta ja koulutus- ta kognitiivisen kuormi- tuksen huomioimisesta. Varhaiskasvatuspalve- lut 1. Varhaiskasvatuspääl- likön sovitut yksikkövie- railut ja sivistysjohtajan puheenvuoro varhais- kasvatukselle toteutu- nut. Henkilöstökyselys- sä kokemus arvostuk- sesta kasvaa +1.0. 2. Toimialojen välisellä vuoropuhelulla on kyetty edistämään työolosuhteita ja yhteis- työkäytänteitä. Työväli- neitä on kyetty uusi- maan. Henkilöstöky- selyssä kokemus työvä- lineistöstä ja työolosuh- teista paranee + 0.5. Vapaa-aika- ja hyvin- vointipalvelut 1. Esihenkilöillä on riittävät työajalliset resurssit työhön, henki- löstön kokemus arvos- tuksesta kasvaa +3.0, NPS luku on positiivi- nen. 2. Nuorisopalveluihin	käsittämiseksi. Kou- lujen hyvinvointivas- taavien tehtäväkuva on muokattu. Varhaiskasvatuspalve- lut Varhaiskasvatuspääl- likön yksikkökäynnit kevään osalta toteu- tuneet. Sivistysjohta- jan puheenvuoro toteutumassa touko- kuussa. Vapaa-aika ja hyvin- vointipalvelut Vs. Vapaa-aika ja hyvinvointipäällikkö tekee lähiesihenkilö- työtä liikunta- ja nuo- risopalveluissa sekä HOT-tiimille. Hän edistää liikuntavas- taavan ja nuorisovas- taavan rekrytointeja. Tiiminvetäjän rekry- tointia on työstetty alkuvuoden ajan.	dyntämistä työyhteisön hyvinvointityössä. 2. Rehtoreiden valmennus toteutuu sekä esihenkilö- johtoisesti valmentaan että organisaatiotasoisesti joh- tamiskoulutusmahdollisuu- tena. Varhaiskasvatuspalvelut 1. Varhaiskasvatuspäällikön yksikkökäynnit syyskaudelle on aikataulutettu. 2. Henkilöstökysely, jonka perusteella toteuttaa voi arvioida, toteutuu syyskau- della. Vapaa-aika ja hyvinvointi- palvelut 1. Vs. Vapaa-aika ja hyvin- vointipäällikkö tekee lä- hiesihenkilötyötä liikunta- ja nuorisopalveluissa sekä HOT-tiimille. Hän edistää liikuntavastaavan rekrytoin- tia. 2. Nuorisopalveluiden tiiminvetäjä aloittaa elo- kuussa 2026.	

Operatiivinen tavoite	Mittari ja tavoitetaso	Toteuma 30.4.	Toteuma 31.8.	Tila
	on rekrytoitu oma tii- minvetäjä.			
Varmistamme kulttuurin ja vapaa-ajan palveluiden toimintaedellytykset myös tulevaisuudessa Vapaa-aika- ja hyvinvointi- palvelut 1. Laadimme sopimuksen Orimattilan kaupungin ja Taidesäätiö Ilmari ja Toini Wall-Hakalan kokoelmien ylläpidosta 2. Täytämme museolain 5 § kriteerit ja hakeudumme museoiden valtionosuuden piiriin 3. Kulttuuritalokiinteistön tulevaisuuden ratkaisut kul- kevat mukana keskusta- alueen palveluverkkotyössä	Vapaa-aika- ja hyvin- vointipalvelut 1. Sopimus on laadittu, hyväksytty ja allekirjoi- tettu molempien sopi- musosapuolten toimes- ta. 2. Täytämme museo- lain 5 § kriteerit ja ha- emme museoiden valtionosuuden piiriin. 3. Tulevaisuuden kult- tuuritalo ja sen sisältä- mät toiminnot sisältyvät keskusta-alueen palve- luverkkosuunnitel- maan.	Orimattilan kaupun- gin ja Taidesäätiö Ilmari ja Toini Wall- Hakalan kokoelmien ylläpidosta Orimatti- lan kaupungin ja Taidesäätiö Ilmari ja Toini Wall-Hakalan kokoelmien ylläpidos- ta Museolain 5 § kritee- rit on huomioitu ra- amissa. Museonjohta- jan työ pitäisi lainsä- dännön mukaan erot- taa kirjaston johtami- sesta. Sen vuoksi kirjasto tarvitsee pää- toimisen johtajan. Palveluverkko työ etenee tarvekartoit- ukseen keskustan kulttuuritalon, päivä- kodin ja keittiön osal- ta.	Vapaa-aika ja hyvinvointi 1. Neuvottelut ovat jatku- neet Orimattilan kaupungin ja Taidesäätiö Ilmari ja Toini Wall-Hakalan koko- elmien ylläpidosta. 2. Museolain 5 § kriteerit on huomioitu raamissa. Museonjohtajan työ pitäisi lainsäädännön mukaan erottaa kirjaston johtami- sesta. Sen vuoksi kirjasto tarvitsee päätoimisen johta- jan. 3. Keskustan palveluverk- kosuunnitelman pohjalta laadittu tarveselvitys moni- toimitalosta, johon kulttuu- ri-, kirjasto- ja museotoi- minnot sijoittuisivat yhdes- sä varhaiskasvatuspalvelui- den ja keskuskeittiön kans- sa, annettiin tiedoksi sivi- svaliokunnalle 25.8.2026.	Toteu- tuu osittain

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvo	Hallintatoimenpiteet	Toteuma	Tila
Toiminnallinen riski	Henkilöstön vaihtuvuuden jatkuminen. Henkilöstöllä oleva erityisosaaminen tai hiljainen tieto ei siirry eteenpäin.	Tod. näk.: 3 Vaikutus: 4 12	Henkilöstön hyvinvointiin panostaminen. Esihenkilötyön tukeminen. Perehdytysprosesseista huolehtiminen.	Osittain toteutunut.	Riskiarvo pysynyt ennallaan
Toiminnallinen riski	Osaavan/kelpoisen henkilöstön rekrytointiongelmien	Tod. näk.: 3 Vaikutus: 4 12	Huolehditaan tehtävien pito-/vetovoimasta olemassa olevien resurssien ja realiteettien puitteissa mahdollisimman hyvin.	Toteutunut osittain erityistä osaamista vaativien opettajien rekrytoinneissa.	Riskiarvo pysynyt ennallaan
Taloudellinen riski	Sisäilma-tms. tilahausteiden realisoituminen ennakoitua nopeammin/akuutteina väistötilatms. tarpeina.	Tod. näk.: 3 Vaikutus: 4 12	Palveluverkkotyö, sisäilmatyöryhmä.	Sisäilmakysymyksiin on reagoitu suunnitelmallisesti.	Riskiarvo pysynyt ennallaan
Vahinkoriski	Liikuntapalveluiden tiloissa, ryhmissä tai tapahtumissa asiakkaille tai vierailijoille tapahtuvat tapaturmatilanteet.	Tod. näk.: 2 Vaikutus: 3 6	Henkilöstön koulutus, turvallisuusasiakirjojen päivitykset ja turvallisuuskoulutukset	Riskiarvio on pysynyt ennallaan.	Riskiarvo pysynyt ennallaan
Toiminnallinen riski	Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelualueen pieni esihenkilöresurssi ja laajat toimenkuvat aiheuttavat haavoittuvuutta organisaatiossa. Äkilliset ja yllättävät poissaolot, henkilöstön vaihtuvuus saattaa aiheuttaa hyvin haastavia tilanteita	Tod. näk.: 3 Vaikutus: 3 9	Työtehtävien vuosikellottaminen, tiedonjako, prosessikuvaudet sekä sijaisjärjestelyjen ennakointi	Riski on edelleen olemassa.	Riskiarvo noussut

Riskiluokka	Riski	Riskiarvo	Hallintatoimenpiteet	Toteuma	Tila
	tiedonkulun, osaamisen sekä ajankäytöllisen resurssin näkökulmasta.				